

PADDESTOELENWERKGROEPEN

Hierbij een aanvulling op de in Coolia 34(3) gepubliceerde lijst met paddestoelen werkgroepen:

KNNV Paddestoelenwerkgroep Waterweg-Noord

Excursies en inventarisaties, bijeenkomst in principe de derde dinsdagavond van de maand vanaf augustus tot en met maart. Inl.: Grieta Fransen, J. Sluyterstraat 14, 3141 KH Maassluis. tel. 01899-13948 of 01899-13195.

Coolia 34: 126 - 127. 1991.

BIJZONDERE WAARNEMINGEN EN VONDSTEN

Nieuws van het truffelfront: *Pachyphloeus citrinus* als mogelijke veroorzaker van een brûlé

De term 'brûlé' wordt door Franse truffelzoekers algemeen gebruikt om in het veld die plekken aan te duiden, waar de oorspronkelijke kruidenvegetatie verdwenen is door een remmende werking van de aldaar in de bodem aanwezige, eetbare, zwarte truffels, zoals de Périgordtruffel (*Tuber nigrum*). Deze brûlés kunnen in grootte sterk uiteenlopen, van slechts enkele vierkante meters tot wel 300 m² (Manozzi-Torini, 1970). Buiten het verspreidingsgebied van de zwarte truffels zijn brûlés, die ook wel met de Italiaanse termen 'cave' of 'pianelli' worden aangeduid, onbekend.

Nu bevond zich al zeker drie maanden lang in mijn tuin een opvallende, kale, halfcirkelvormige plek in de grasmatt, welke laatste bestond uit een met het mos *Rhytidiadelphus squarrosus* gemengde combinatie van *Poa annua*, *Festuca rubra* en *Agrostis tenuis*. Deze plek lag aan de rand van het gras en sloot aan bij de eveneens vegetatieloze, met een dikke strooisellaag bedekte bodem onder een 30 jaar oude *Chamaecyparis lawsoniana* var. *horizontalis*. De doorsnede aan de kant van de *Chamaecyparis* was 70 cm.

Al die maanden lang had ik op deze plek, die ik vanaf het begin al steeds verdacht veel op een brûlé vond lijken, nooit iets bijzonders kunnen ontdekken. Op 25 juli echter zag ik opeens een kleine verhevenheid in de zandige aarde, ongeveer midden in de kale zone, waaruit ik tot mijn stomme verbazing een fraai exemplaar van *Pachyphloeus citrinus* B. & Br. te voorschijn kon halen. Deze in Nederland uiterst zeldzame ascogene truffel was tot nu toe alleen bekend van een vindplaats bij Eindhoven en een op de grens van Baarn en Soest.

Enige dagen later vond ik opnieuw truffeltjes, evenwel niet van *Pachyphloeus*, maar van *Hydnотria tulasnei*. Twee exemplaren groeiden in de brûlé, het derde zat ruim 10 cm ver buiten de brûlé vlak onder de grasmatten. De regel dat truffelsoorten vaak in elkaars nabijheid groeien, werd met deze vondst opnieuw bevestigd.

Aangezien de beide soorten echte loofhoutbegeleiders zijn en vooral *Hydnотria* sterk aan beuken is gebonden, valt aan te nemen dat beide soorten hun mycorrhiza's hadden gevormd met een in de Heemstralaan groeiende Beuk, waarvan de buitenkant van de kroon tot op ± 4 m afstand van de brûlé reikte. Aangezien de *Hydnотria* ook buiten de brûlé fructificeerde en bekend is dat brûlés van *Tuber nigrum* speciaal optreden, wanneer er vruchtlichamen ontstaan (Aufrère, 1959), mag worden aangenomen dat niet de *Hydnотria*, maar de *Pachyphloeus citrinus* verantwoordelijk was voor de brûlé. Daar dit, voor zover mij bekend, de eerste maal is, dat bij niet-eetbare truffels een brûlé-verschijnsel werd waargenomen, leek het mij goed dit in Coolia te vermelden.

Voor een beschrijving en afbeelding van *Pachyphloeus citrinus* raadplege men De Vries (1971).

De bovengenoemde exemplaren zijn in mijn herbarium opgenomen.

G.A. de Vries, Baarn

Pterula multifida

Het Sparreveertje (*Pterula multifida*) groeit, zoals de naam ook duidelijk zegt, bij voorkeur onder Spar. Het voorkomen onder wilgen, vooral in de duinen en sinds kort ook in de Oostvaardersplassen, is eveneens bekend en Jülich (1984) vermeldt ook Beuk en Haagbeuk waaronder deze soort bij uitzondering kan groeien. Merkwaardigerwijs werd deze soort aangetroffen in een heksenkring met een doorsnede van ongeveer 2,5 m in een aangeplant loofbos met Eik, Veldesdoorn, Es, Zoete kers en Lijsterbes, juist ten oosten van de bebouwde kom van Almere-Haven. In juli was de heksenkring fotogeniek, in augustus duidelijk op z'n retour, maar er waren hier en daar weer kleine verse plukjes te zien. Misschien zal er in oktober of november weer een tweede ronde, met verse, goed uitgegroeide vruchtlichamen aanwezig zijn.

G.C.N. van Zanen, Amsterdam

LITERATUUR

- Aufrère, G., 1959. Une culture des pays pauvres: la truffe. Agriculture, Rev. mens. techn. écon. 22 (209): 57-59.
- Jülich, W., 1984. Die Nichtblätterpilze, Gallertpilze und Bauchpilze. In H. Gams, Kleine Kryptogamenflora Band IIb/1.
- Manozzi-Torini, L., 1970. Manuel de trufficulture. Paris.
- Vries, G.A. de, 1971. De Fungi van Nederland 3. Hypogaea. Truffels en schijntruffels. Wetensch. Meded. K.N.N.V. 88.